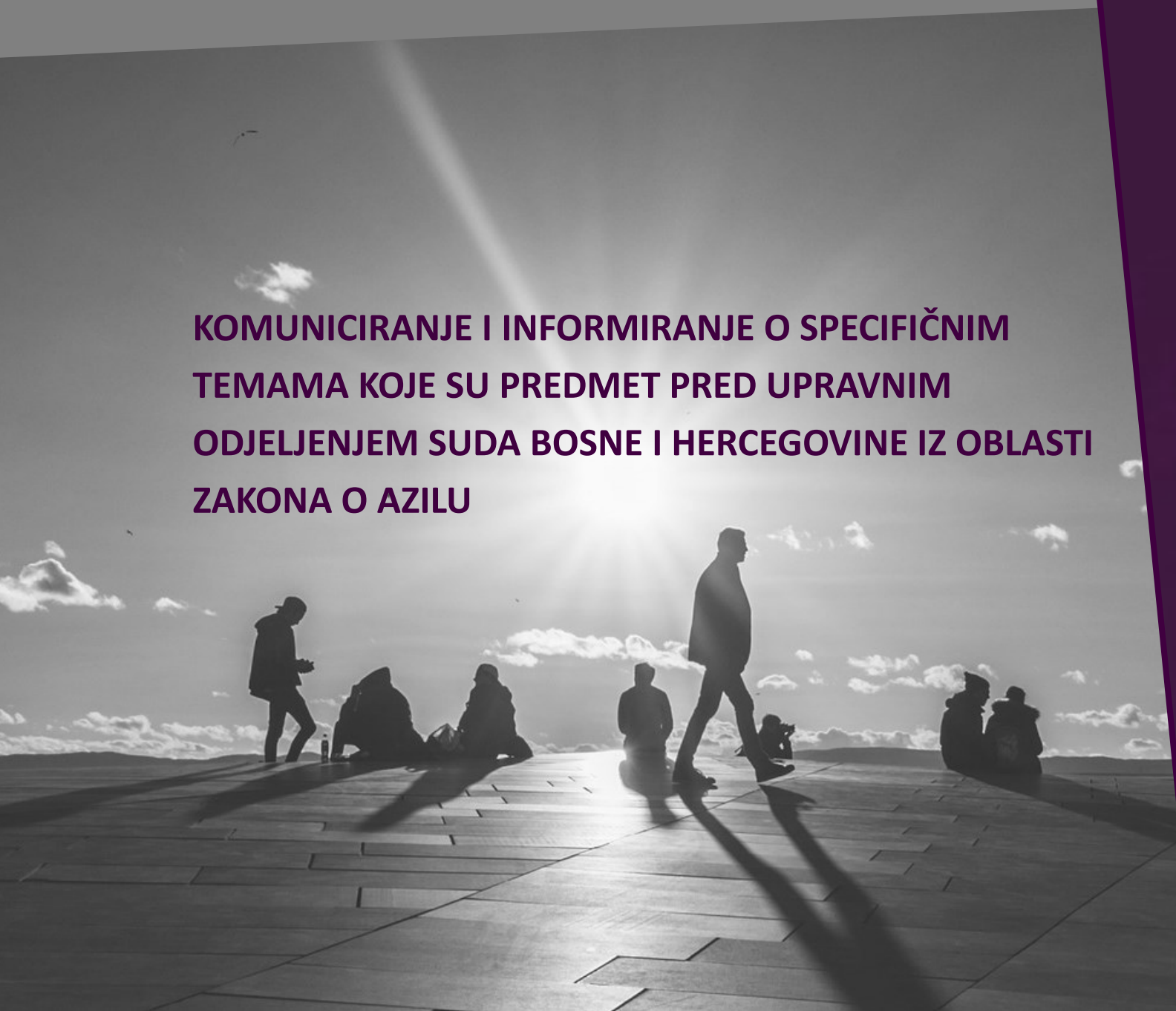

**KOMUNICIRANJE I INFORMIRANJE O SPECIFIČNIM
TEMAMA KOJE SU PREDMET PRED UPRAVNIM
ODJELJENJEM SUDA BOSNE I HERCEGOVINE IZ OBLASTI
ZAKONA O AZILU**

Sud Bosne i Hercegovine

Kraljice Jelene 88

71 000 Sarajevo, BiH

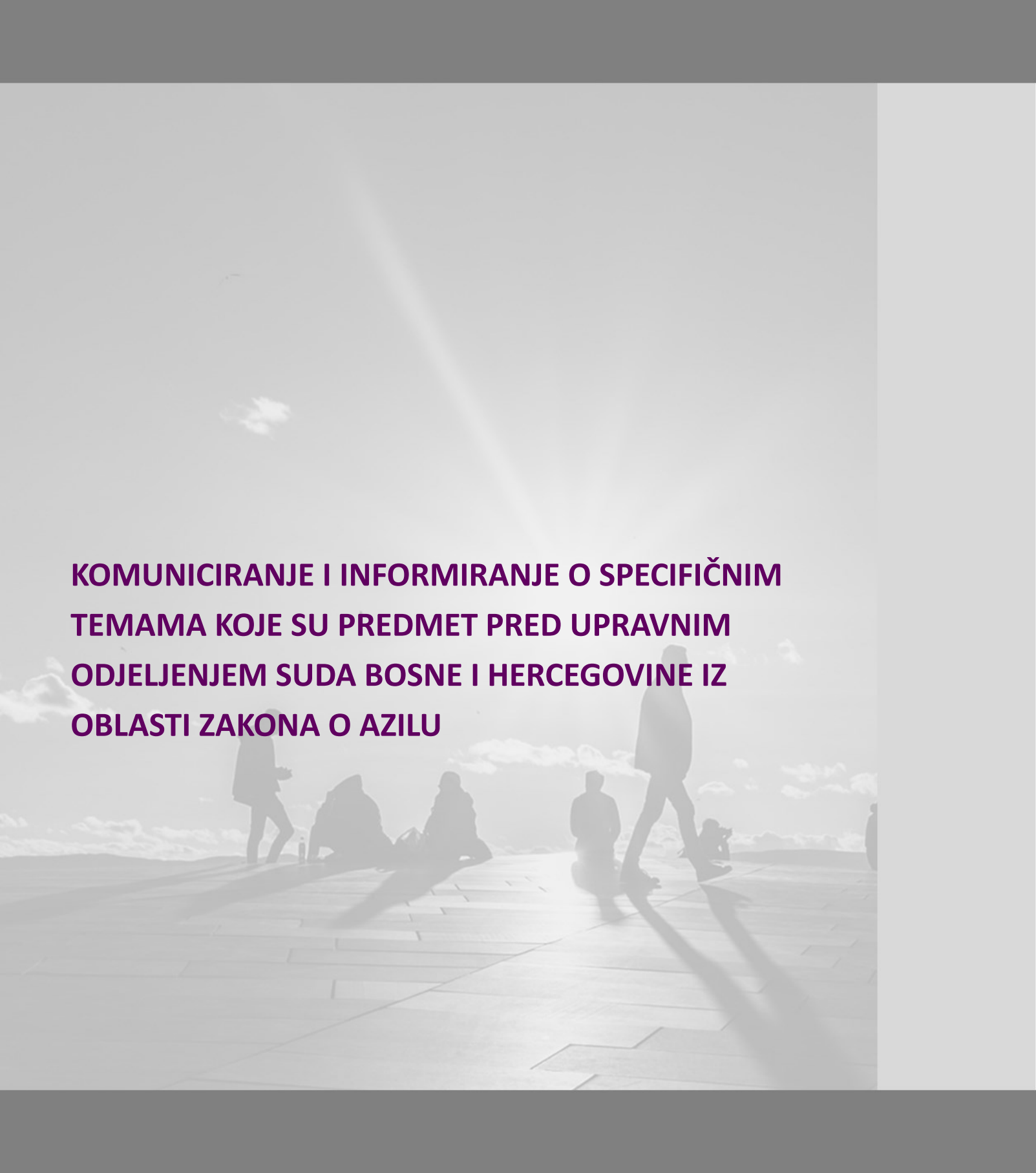
Tel: +387 33 707 100

Fax: +387 33 707 194

pios@sudbih.gov.ba

www.sudbih.gov.ba

The background of the slide is a grayscale photograph of a rooftop at sunset. The sun is low on the horizon, creating long, dark shadows of people sitting and walking on the tiled roof. The sky is filled with soft, wispy clouds, and a bright light flare from the sun is visible in the upper left quadrant. The overall mood is contemplative and serene.

**KOMUNICIRANJE I INFORMIRANJE O SPECIFIČNIM
TEMAMA KOJE SU PREDMET PRED UPRAVNIM
ODJELJENJEM SUDA BOSNE I HERCEGOVINE IZ
OBLASTI ZAKONA O AZILU**

SADRŽAJ

PREDGOVOR	5
PRAVO NA AZIL U BIH	7
PRAVNI OKVIR ZA AZIL U BIH	8
INSTITUCIJE KOJE UČESTVUJU U POSTUPKU	9
POJMOVI	10
ODLUKE MINISTARSTVA SIGURNOSTI BIH	11
NADLEŽNOST SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA	12
ODLUKE I ROKOVI PRED SUDOM BIH U POSTUPCIMA AZILA	13
POSTUPANJE SUDA U POSTUPCIMA AZILA	15
PREGLED STATISTIKE SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA	16
PRAKSA SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA	17
SMJERNICE SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA	25

PREDGOVOR

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 140. sjednici, održanoj 26.4.2018. godine, usvojilo Informaciju o pripremi Prijedloga akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za implementaciju Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji za 2018. godinu. Prijedlog je pripremila i dostavila Direkcija za evropske integracije u saradnji sa 35 nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

Sud Bosne i Hercegovine je jedna od navedenih 35 nadležnih institucija zaduženih za postizanje ciljeva Strategije, a jedna od aktivnosti predviđenih Akcionim planom Suda Bosne i Hercegovine je Komuniciranje i informiranje o specifičnim temama koje su predmet pred Upravnim odjeljenjem Suda iz oblasti Zakona o azilu.

Ova brošura sadrži pregled različitih odluka donesenih pred Sudom Bosne i Hercegovine u sporovima iz oblasti Zakona o azilu, objašnjenje načina zaštite ljudskih prava u okviru postupaka - sporova iz navedene oblasti, analizu međunarodnih obaveza i standarda, izazova sa kojima se Sud suočava i najboljih primjera iz prakse, i regionalnog i međunarodnog okvira za pružanje uzajamne pravne pomoći, te prezentaciju konkretnih primjera međudržavne saradnje.

Nadamo se da će ova publikacija pored prezentiranja raspoloživih pravnih sredstava, zakonodavnih i provedbenih trendova i srodnih mjera i primjera iz prakse u oblasti azila, dati doprinos razvoju sudske prakse, razmjeni znanja i dobrih primjera iz prakse, te naglasiti značaj unapređenja integriteta, transparentnosti i odgovornosti u društvu.

predsjednik Suda Bosne i Hercegovine

Ranko Debevec

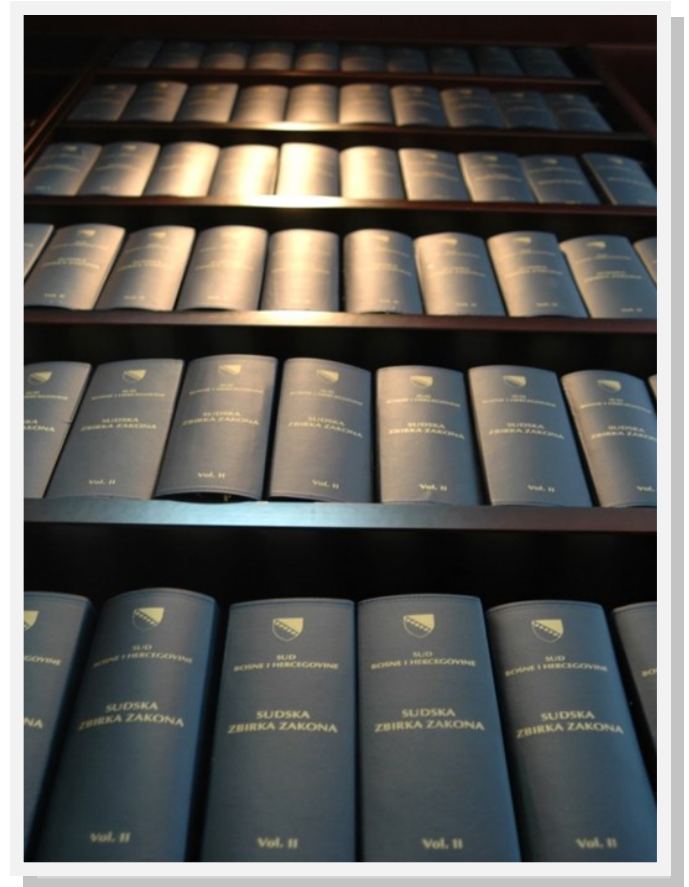

PRAVO NA AZIL U BIH

U skladu sa pravom EU, član 18. Povelje o temeljnim pravima EU predviđa pravo na azil, a član 19. zabranu odbijanja prihvata. Ugovor o funkcioniranju Evropske unije predviđa stvaranje zajedničkog evropskog sistema azila koji treba poštovati državne obaveze prema Ženevskoj konvenciji iz 1951. U skladu sa Konvencijom pravo na azil ne postoji kao takvo, međutim, odbiti pojedinca na granici ili bilo gdje unutar jurisdikcije države i izložiti ga riziku mučenja ili neljudskog ponašanja zabranjeno je članom 3. Konvencije, a u određenim slučajevima (protjerivanje, udaljenje ili izručenje) može dovesti i do povrede odredbi člana 2. -- Pravo na život.

PRAVNI OKVIR ZA AZIL U BIH

- ◆ Zakon o azilu
(„Službeni glasnik BiH“, br. 11/16, 16/16)
- ◆ Pravilnik o međunarodnoj zaštiti (azilu)
(„Službeni glasnik BiH“, br. 69/16)
- ◆ Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za
izdavanje putne isprave za izbjeglice
(„Službeni glasnik BiH“, br. 65/16)
- ◆ Pravilnik o putnoj ispravi za izbjeglice
(„Službeni glasnik BiH“, br. 64/16)
- ◆ Zakon o upravnom postupku (*lex generalis*)

INSTITUCIJE KOJE UČESTVUJU U POSTUPKU

- ◆ Služba za poslove sa strancima
- ◆ Granična policija
- ◆ Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil
- ◆ Sud Bosne i Hercegovine
- ◆ O zahtjevu za azil odlučuje Ministarstvo sigurnosti BiH - Sektor za azil
- ◆ Odluke po zahtjevu za azil su konačne odluke u upravnom postupku i protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine
- ◆ Odlukom suda pravosnažno se odlučuje o pravu tražitelja azila

POJMOVI

- ♦ **tražitelj azila** je stranac koji podnese zahtjev za azil o kojem nije donesena izvršna odluka u skladu s ovim zakonom;
- ♦ **azil** obuhvata izbjeglički status i status supsidijarne zaštite, u skladu s ovim zakonom;
- ♦ **izbjeglica** je stranac ili lice bez državljanstva kojem je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo izbjeglički status u skladu s Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine i ovim zakonom;
- ♦ **izbjeglički status** je status koji se priznaje na osnovu odluke nadležnog tijela o ispunjenju uslova iz člana 19. ovog zakona;
- ♦ **stranac pod supsidijarnom zaštitom** je stranac kojem je Ministarstvo sigurnosti BiH priznalo status supsidijarne zaštite, u skladu s ovim zakonom;
- ♦ **supsidijarna zaštita** je status koji se priznaje na osnovu odluke nadležnog tijela o ispunjenju uslova iz člana 22. ovog zakona;
- ♦ **privremena zaštita** je zaštita hitnog i privremenog karaktera koja se odobrava strancu u situacijama masovnog priliva, u skladu s ovim zakonom;
- ♦ **stranac pod privremenom zaštitom** je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva kojem je odobrena zaštita iz tačke i) ovog člana;

ODLUKE MINISTARSTVA SIGURNOSTI BIH

Po zahtjevu za azil Ministarstvo donosi odluku kojom se tražitelju azila:

- ◆ usvaja zahtjev i priznaje status izbjeglice
- ◆ usvaja zahtjev i priznaje status supsidijarne zaštite
- ◆ odbija zahtjev i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH
- ◆ odbija zahtjev i utvrđuje da ne može biti udaljen iz BiH iz razloga propisanih principom zabrane vraćanja
- ◆ postupak po zahtjevu za azil obustavlja i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH
- ◆ odbacuje zahtjev za azil i određuje rok za dobrovoljno napuštanje BiH
- ◆ prestaje azil
- ◆ prestaje supsidijarna zaštita
- ◆ poništava azil
- ◆ poništava supsidijarnu zaštitu
- ◆ ograničava kretanje tražitelju azila i
- ◆ ukida pravo na smještaj u Prihvatalištu

NADLEŽNOST SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA

- ◆ Nadležnosti, organizacija i struktura Suda BiH regulisani su Zakonom o Sudu Bosne i Hercegovine, prema kojem je Upravno odjeljenje Suda nadležno da odlučuje po tužbama protiv konačnih upravnih akata, institucija Bosne i Hercegovine i njenih organa, javnih agencija, javnih korporacija.
- ◆ Članom 51. Zakona o azilu propisani su pravni lijekovi protiv rješenja Ministarstva sigurnosti u BiH u postupcima azila, pravo na pokretanje upravnih sporova protiv navedenih rješenja, te nadležnost Suda BiH.
- ◆ Članom 19. stav 5. Zakona o upravnim sporovima BiH propisano je da se tužba protiv rješenja ili zaključka u predmetima povodom zahtjeva za međunarodnu zaštitu, uključujući i ograničenje kretanja podnositelja zahtjeva, i predmetima koji se odnose na prestanak važenja međunarodne zaštite, podnosi u roku od 15 dana od dana dostave pobijanog konačnog upravnog akta, a u slučaju odbijanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu kao neosnovanog u roku od osam dana od dana dostave rješenja. U sporovima iz ovog stava Sud odlučuje po hitnom postupku i sudsku odluku donosi što prije, a najkasnije u roku od 45 dana od dana prijema tužbe, odnosno najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema tužbe u slučaju odbijanja zahtjeva za međunarodu zaštitu kao neosnovanog.

ODLUKE I ROKOVI PRED SUDOM BIH U POSTUPCIMA AZILA

- ◆ **Rješenje kojim je odobren izbjeglički status:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
- ◆ **Rješenje kojim je odobrena supsidijarna zaštita:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
- ◆ **Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen - redovni postupak:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.
- ◆ **Rješenje kojim je zahtjev za azil odbijen - ubrzani postupak:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 8 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.
- ◆ **Rješenje kojim je odbijen zahtjev za azil, a podnositelj ne može biti udaljen iz BiH iz razloga propisanih principom zabrane vraćanja:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Tužba odgađa izvršenje rješenja. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 45 dana od dana prijema tužbe.

- ◆ **Zaključak kojim je obustavljen postupak po zahtjevu za azil:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 8 dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.
- ◆ **Zaključak kojim je odbačen zahtjev za azil:** protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH u roku od 8 dana od dana dostave zaključka. Tužba ne odgađa izvršenje zaključka. Sud BiH odluku po tužbi donosi u roku od 30 dana od dana prijema tužbe.

POSTUPANJE SUDA U POSTUPCIMA AZILA

Postupajući po tužbama za pokretanje upravnog spora protiv odluka Ministarstva sigurnosti BiH u postupku azila Sud može:

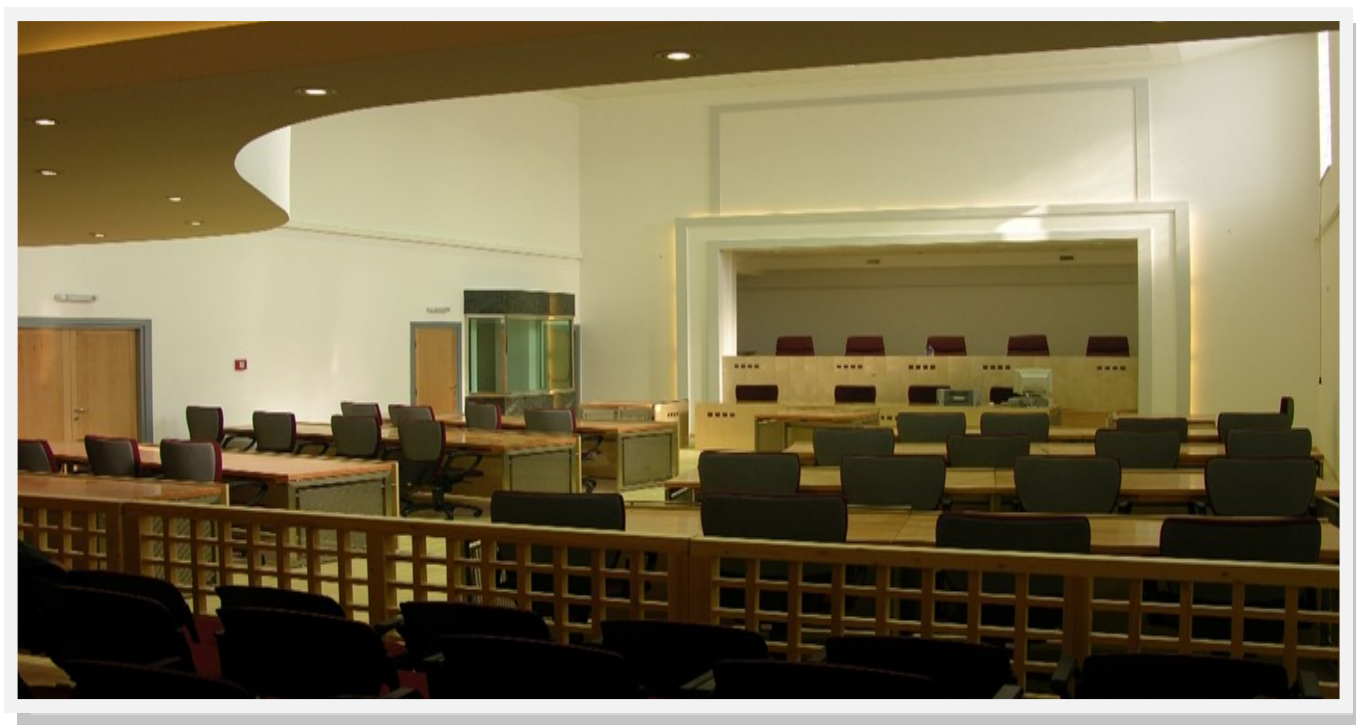
- * **Tužbu odbaciti** (član 25. Zakona o upravnim sporovima BiH)
- * **Tužbu uvažiti, poništiti rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak**
- * **Tužbu uvažiti i rješenje djelimično poništiti**
- * **Tužbu odbiti**
- * **Izuzetno otvoriti spor pune jurisdikcije i donijeti odluku koja u cijelosti zamjenjuje poništeni akt**

PREGLED STATISTIKE SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA

Pregled pokrenutih upravnih sporova protiv odluka Ministarstva sigurnosti BiH po zahtjevu za azil/međunarodnu zaštitu:

- * 2016 - pokrenuto 10
- * 2017 - pokrenuto 16
- * 2018 - pokrenuto 24

PRAKSA SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA

- ◆ Analizirajući presude utvrđeno je da su četiri postupka pokrenuta protiv rješenja kojim je usvojen zahtjev za međunarodnu zaštitu i priznat status supsidijarne zaštite – tužbe odbijene iz razloga što je sudsko vijeće utvrdilo da se tuženi prilikom rješavanja vodio okolnostima trenutne situacije u Iraku i Siriji, te činjenicom da bi tužitelji u zemljama porijekla bili izloženi kršenju ljudskih prava, pa im je i priznao supsidijarnu zaštitu iz razloga što bi odbijanje zahtjeva pri trenutnom stanju u Iraku i Siriji, te protjerivanje tužitelja u te zemlje iste izložilo nekoj od povreda iz člana 22. Zakona o azilu. Shodno navedenom, tužiteljima je u navedena četiri slučaja priznata supsidijarna zaštita u BiH sa mogućnošću produženja, čime su tužitelji zaštićeni od povratka u zemlju porijekla dok traju sukobi, a taj status se može produžiti u skladu sa zakonskim uslovima.
- ◆ **Tužba odbijena.** Ovo sudsko vijeće nije moglo prihvatiti tvrdnju podnositelja zahtjeva da mu lično prijeti opasnost u slučaju povratka u SAD. Tužitelj nije dokazao da mu u slučaju povratka u zemlju porijekla prijeti opasnost po život ili slobodu iz razloga rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj grupi, ili da im u zemlji porijekla prijeti mučenje ili drugo nehumano ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Ovaj zaključak Suda proizlazi iz iskaza tužitelja datog prilikom intervjua. Naime, tužitelj svoj subjektivni osjećaj straha od progona temelji na činjenici da su mediji pisali o njegovom navodnom napadu u zemlji porijekla na osobu ženskog spola, te da mu je otac ubijen u SAD-u prije 40 godina a ubistvo još nije razjašnjeno, i da sumnja u fer suđenje. Međutim, ovakav zahtjev se ne može sagledavati u kontekstu međunarodne zaštite iz razloga što prijetnje ili povrede koje bi bile osnov straha ne potiču od državnog organa vlasti zemlje porijekla. Nadalje, iz iskaza podnositelja zahtjeva nije se mogao utvrditi nijedan ozbiljan razlog neprijateljstva lokalnog stanovništva, niti je podnositelj zahtjeva imao bilo kakav konkretan sukob. Prema izvještajima o stanju poštovanja ljudskih prava u SAD-u, organizacije Amnesty International o stanju ljudskih prava u SAD-u, izvještajima organizacija Human Rights Watch i Freedom House o slobodama u svijetu koji se odnosi na SAD, navodi se da SAD imaju jaku tradiciju vladavine prava, te da se nezavisnost sudstva poštuje. Iz navedenih izvještaja proizlazi da je sadašnja situacija u SAD-u takva da ne postoje okolnosti koje bi ukazivale da bi se tužitelj našao u opasnosti od progona.

- ◆ **Tužba odbijena.** Prema stanju spisa predmeta, tuženi organ je u postupku po predmetnom zahtjevu za međunarodnu zaštitu izveo pravilan zaključak da tužitelj ne ispunjava kriterije i uslove za sticanje međunarodne zaštite (azila) propisane Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, odnosno, da podnositelj zahtjeva ne ispunjava uslove za sticanje izbjegličnog statusa kako je to propisano članom 105. Zakona. Naime, tuženi je pravilno zaključio da se razlozi i činjenice koji su utvrđeni u provedenom postupku ne mogu smatrati osnovom za dodjeljivanje međunarodne zaštite, jer utvrđeno stanje i okolnosti u zemlji porijekla tražitelja azila, kao i sam iskaz podnositelja zahtjeva dat u skladu sa članom 28. Pravilnika o međunarodnoj zaštiti (azilu) u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 37/09 do 63/13), ne daju osnov za zaključak da bi podnositelj u zemlji porijekla mogao biti izložen prijetnji smrtnom kaznom ili progonu zbog pripadnosti etničkoj grupi Alevita. Posmatrajući generalno situaciju u zemlji porijekla, a kada je u pitanju grupa Alevita na čiju pripadnost se poziva podnositelj zahtjeva, može se zaključiti da ova etnička grupa, a prema izvještajima nevladinih organizacija koji su iscrpno navedeni u obrazloženju osporenog akta, nije posebno izdvojena i označena kao etnička grupa koja je izložena progonu u odnosu na druge etničke grupe te zemlje. Pristup ili zabrana ili ograničenje pristupa određenim pravima ne odnosi se samo na Alevite, niti su oni kao pripadnici grupe posebno diskriminirani, niti to proizlazi iz pomenutih izvještaja, nego upravo suprotno, izvještaji iskazuju neslaganje u pogledu određenih instrumenata koje preduzima zemlja porijekla i njeni organi u pravcu stvaranja sistema za nesmetano uživanje ljudskih prava svih njenih građana.

- ◆ **Tužba odbijena.** Ovo sudsko vijeće nije moglo prihvatiti tvrdnju podnositelja zahtjeva da im lično prijeti opasnost u slučaju povratka u zemlju porijekla. Tužiteljice nisu dokazale da im u slučaju povratka u zemlju porijekla prijeti opasnost po život ili slobodu iz razloga rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj grupi, ili da im u zemlji porijekla prijeti mučenje ili drugo nehumano ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Ovaj zaključak Suda proizlazi iz iskaza tužiteljica datih prilikom intervjua. Naime, tužiteljice svoj subjektivni osjećaj straha od progona temelje na činjenici da su imale poteškoća pri izdavanju ličnih dokumenata. Međutim, ovakav zahtjev se ne može sagledavati u kontekstu međunarodne zaštite iz razloga što iz spisa predmeta proizlazi da same tužiteljice nisu ispoštovale zakonom predviđenu proceduru za dobijanje ličnih isprava, niti prijetnje ili povrede koje bi bile osnov straha potiču od državnog organa vlasti zemlje porijekla. Nadalje, iz iskaza podnositelja zahtjeva nije se mogao utvrditi nijedan ozbiljan razlog neprijateljstva lokalnog stanovništva, niti su podnositelji zahtjeva imali bilo kakav konkretan sukob. Iz izvještaja o stanju poštovanja ljudskih prava u Republici Srbiji organizacija Amnesty International i Human Rights Watch, te izvještaja Ministarstva vanjskih poslova SAD-a, ne proizlazi da u Republici Srbiji postoje kršenja osnovnih ljudskih prava u pogledu krađe identiteta, ili problemi koji se odnose na izdavanje ličnih dokumenata, niti da su eventualni problemi u radu administracije dosegli takav nivo da bi se moglo govoriti o progonu.

- ◆ **Tužba odbijena.** Posmatrajući generalno situaciju u zemlji porijekla, a prema izvještajima nevladinih organizacija koji su iscrpno navedeni u obrazloženju osporenog akta, utvrđeno je da u zemlji porijekla nema kršenja osnovnih ljudskih prava koje tužitelji ističu, niti iz izvještaja proizlazi da postoje kršenja ljudskih prava prema određenim grupama. Pristup ili zabrana ili ograničenje pristupa određenim pravima ne proizlazi iz pomenutih izvještaja, pa se u konkretnom slučaju ne može govoriti o postojanju objektivnog elementa kod utvrđivanja osnovanog straha od progona. Takođe, tuženi je izveo pravilan zaključak i u pogledu zahtjeva tužitelja koji se odnose na ispunjavanje uslova za dodjelu supsidijarne zaštite, jer u konkretnom slučaju tužitelji ne ispunjavaju nijedan od uslova propisanih citiranim Zakonom za dodjeljivanje supsidijarne zaštite, jer nisu dokazali da postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da bi se u zemlji porijekla suočili sa stvarnim rizikom da budu izloženi smrtnoj kazni, odnosno pogubljenju, mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, odnosno, drugi postupci i razlozi kako to propisuje član 22. Zakona o azilu Bosne i Hercegovine. Razmatrajući, dakle, subjektivni doživljaj podnositelja o mogućim posljedicama povratka u njihovu zemlju, nema sigurnih pokazatelja koji bi potvrdili njihov iskaz, nema dokaza da je tužitelj zakonito ili nezakonito pritvaran, niti dokaza da je Republika Srbija posebno zainteresirana za njega. U odnosu na nevjenčanu suprugu nema dokaza da nadležni organi za pitanja socijalne zaštite i starateljstva nisu na adekvatan način pružili zaštitu podnositeljici zahtjeva. Nema čak ni naznaka da postoje dokazi na navedne okolnosti koje su tužitelji istakli, a koje bi mogli pribaviti i dostaviti upravnom organu u svrhu potvrde svojih navoda, što u konačnici predmetni zahtjev čini neosnovanim. Iz iskaza je čak vidljivo da su podnositelji zahtjeva imali namjeru da ilegalnim putem dođu do Belgije i tu se nastane. Dakle, nijedan navod podnositelja nije ničim potkrijepljen, te ostavlja utisak da je i ovaj zahtjev za međunarodnu zaštitu samo produkt njihove želje da odu iz svoje zemlje, a ta želja nije osnov i ne može biti osnov za dodjelu statusa izbjeglice ili zamjenske zaštite.

- ◆ **Tužba odbijena.** Razmatrajući, dakle, subjektivni doživljaj podnositelja o mogućim posljedicama povratka u njegovu zemlju, nema sigurnih pokazatelja koji bi potvrdili njegov iskaz, nema dokaza da je zakonito ili nezakonito praćen u Hrvatskoj, niti dokaza da je Republika Hrvatska posebno zainteresovana za njega. Nema čak ni naznaka da postoje dokazi na navedene okolnosti koje je tužitelj istakao, a koje bi mogao pribaviti i dostaviti upravnom organu u svrhu potvrde svojih navoda, što u konačnici predmetni zahtjev čini neosnovanim. Iz iskaza je čak vidljivo da je podnositelj određeni period boravio u Švedskoj, gdje je podnio zahtjev za azil koji je odbijen, te je podnositelj zahtjeva deportiran u zemlju porijekla. Dakle, ni jedan navod podnositelja nije ničim potkrijepljen i ostavlja utisak da je i ovaj zahtjev za međunarodnu zaštitu samo produkt njegove želje da ode iz svoje zemlje, a ta želja nije osnov i ne može biti osnov za dodjelu statusa izbjeglice ili zamjenske zaštite.
- ◆ **Tužba uvažena i predmet vraćen tuženom na ponovni postupak.** Nadležni organ navodi da nije mogao prihvatiti tvrdnju podnositelja zahtjeva da mu lično prijeti opasnost u slučaju povratka, jer primjećuje da se, po ocjeni tuženog organa, zahtjev za međunarodnu zaštitu temelji na kontradiktornim izjavama. Prema ocjeni tuženog organa, tužitelj nije dokazao da postoji vjerovatnoća da će se povratkom u zemlju porijekla suočiti sa kršenjima ljudskih prava koja bi se po svojoj težini i posljedicama mogla okarakterizirati kao progon. Tuženi navodi da izvještaji međunarodnih organizacija iz zemlje porijekla upućuju da u zemlji porijekla tužitelja postoje određena kršenja ljudskih prava koja se po svojoj sadržini mogu okarakterizirati kao teška.

- ◆ **Tužba uvažena.** Sud je mišljenja da zaključci tuženog ne proizlaze iz naprijed navedenih izvještaja. Iz izvještaja organizacija Human Rights Watch i Amnesty international o stanju poštovanja ljudskih prava u Republici Kongo proizlazi da je statistika alarmantna, da je prisutna politička represija i druga teška kršenja ljudskih prava, te da postoji veliki broj političkih zatvorenika i politički motiviranog gonjenja. U izvještajima se navodi da se zabranjuje sloboda govora medijima, kao i pravo na mirno okupljanje, jer se hapse aktivisti na mirnim protestima. Stoga je, i po ocjeni ovog vijeća, osnovan strah tužitelja da bi se povratkom u zemlju porijekla mogao susresti sa kršenjem ljudskih prava koje bi se moglo okarakterizirati kao progon. Polazeći od navedenog, tuženi je propustio da cijeni okolnosti koje je tužitelj istakao tokom intervjua te ispita da li je zaista tačno da zbog navedenih okolnosti kod tužitelja, kao osobe koja je bila izložena nasilju u zemlji porijekla po vlastitoj percepciji, postoji strah od progona. Navodi tužitelja u tužbi i tokom intervjua ukazuju da kod tužitelja postoji opravdan strah od progona i vraćanja u Kongo, pa je tuženi, po ocjeni ovog Suda, bio dužan da tvrdnje tužitelja cijeni i sa aspekta da li zaista kod tužitelja postoji opravdan strah od progona zbog evidentnog korištenja nasilja protiv aktivista protesta protiv vlasti kao oružja u ratu u zemlji porijekla. U obrazloženju osporenog rješenja u tom pravcu nema razloga, niti postoji ocjena tuženog o opravdanom strahu tužitelja. S obzirom na izloženo, odluka tuženog kojom je odbijen zahtjev tužitelja za odobravanje međunarodne zaštite temelji se na nepravilno utvrđenom činjeničnom stanju, odnosno, u postupku nisu utvrđene sve činjenice relevantne za primjenu odredbe člana 19. citiranog zakona, pa je ovaj Sud tužbu tužitelja uvažio i osporeno rješenje poništio.

- ◆ Sud je mišljenja da zaključci tuženog ne proizlaze iz naprijed navedenih izvještaja. Iz izvještaja o stanju poštovanja ljudskih prava u Kongu, Izvještaj povjerenika UN-a o stanju ljudskih prava u Republici Kongo, proizlazi da je statistika alarmantna, da je tokom četiri godine službeno zabilježeno više od 3.600 slučajeva silovanja u Demokratskoj Republici Kongo, da su većina žrtava bile žene, te da je među žrtvama bilo i 1.000 djece i 81 muškarac. Na osnovu prikupljenih informacija utvrđeno je da su za polovicu slučajeva seksualnog nasilja odgovorne naoružane grupe i državni agenti. Izvještaj otkriva da je silovanje počinjeno tokom oružanih napada kojima je cilj bio preuzeti kontrolu nad teritorijima bogatim resursima. Nadalje, iz Rezolucije Evropskog parlamenta o prioritetima EU-a za 25. sjednicu Vijeća UN-a za ljudska prava proizlazi da je potrebna podrška UN-a Demokratskoj Republici Kongo koju razdiru sukobi; da UN izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nedavnih masovnih raseljavanja stanovnika u regiji Katanga; oštro osuđuje napade pobunjeničkih snaga na istoku zemlje na civilno stanovništvo, uključujući žene i djecu, te oštro osuđuje sistematsku upotrebu silovanja kao oružja u ratu. Stoga je, i po ocjeni ovog vijeća, osnovan strah tužitelja da bi se povratkom u zemlju porijekla mogao susresti sa kršenjem ljudskih prava koje bi se moglo okarakterizirati kao progon.
- ◆ **Tužba uvažena.** Sudsko vijeće ukazuje da u obrazloženju osporenog rješenja nema razloga koji su odlučni za primjenu principa „zabrane vraćanja“ propisanog u članu 5. citiranog zakona. Naime, tuženi je bio dužan, u slučaju da je zaključio da nisu ispunjeni uslovi da se tužitelju odobri međunarodna zaštita, da ispita da li postoje uslovi zabrane vraćanja tužitelja zbog postojanja osnovane sumnje da bi bio u opasnosti da bude podvrgnut mučenju ili drugom nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Osporenim rješenjem tuženi je tužitelju ostavio rok za dobrovoljno napuštanje teritorije BiH samo iz razloga što je zaključio da ne postoje uslovi da se tužitelju odobri međunarodna zaštita, međutim nije ispitao postojanje razloga propisanih naprijed citiranim propisom koji se odnosi na princip zabrane vraćanja. Sud posebno napominje da je član 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima prvenstveno namijenjen zaštiti fizičkog integriteta ličnosti. Sud za ljudska prava je interpretirao odredbe tog člana tako da štite i od nanošenja bola i drugih radnji koje uzrokuju teške duševne patnje. Shodno navedenom član 3. zahtijeva ne samo da se država uzdrži od primjene mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili samog kažnjavanja (odnosno, njene negativne obaveze), već član 3. nameće državi pozitivne obaveze sprečavanja trećih

lica u postupanju protivno odredbama člana 3. Evropske konvencije. Jedan od problema u vezi člana 3. je nepostojanje opštih standarda prema kojima bi se odmjeravalo neko postupanje ili kažnjavanje, a stavovi društva prema zlostavljanju se mijenjaju sa vremenom. Prema tome, svaki predmet treba ispitati u zavisnosti od specifičnih činjenica i okolnosti, pa stoga tumačenje člana 3. u vezi sa članom 1. Konvencije, zahtijeva od država da preduzmu pozitivne mere, naročito u vezi ugroženih osoba

- ◆ **Tužba odbijena.** Sudsko vijeće je razmatrajući, dakle, subjektivni doživljaj podnositelja o mogućim posljedicama povratka u njegovu zemlju, utvrdilo da nema sigurnih pokazatelja koji bi potvrdili njegov iskaz, nema dokaza da je zakonito ili nezakonito upućen da radi kao tajni agent, niti da je proganjan od vladajuće komunističke partije, jer je, po vlastitoj izjavi, bio član Omladinske komunističke partije, te da je svaki navod na koji se poziva zapravo navod iz njegovog iskaza. Nadalje je utvrđeno da je Kubu napuštao više puta od 2001. do 2009. godine, pa je 2010. godine bio 7 mjeseci u Bosni i Hercegovini, zatim opet 2012. godine; nema dokaza da je radio za Vladu kao tajni agent, niti poznaje osobe sa kojima je radio, te navodi da za posao koji je radio nije bio plaćen. Nema čak ni naznaka da bi te dokaze podnositelj mogao pribaviti i dostaviti upravnom organu u svrhu potvrde svojih navoda, što u konačnici predmetni zahtjev čini neosnovanim. Iz iskaza je čak vidljivo da je završio koledž za termoenergetiku na Kubi, a kulinarstvo je studirao u Holandiji, da je podnositelj određeni period boravio u Finskoj, gdje je podnio zahtjev za azil koji je, prema njegovoj izjavi, odbijen. Dakle, nijedan navod podnositelja nije ničim potkrijepljen te ostavlja utisak da je i ovaj zahtjev za međunarodnu zaštitu samo produkt njegove želje da ode iz svoje zemlje, a ta želja nije osnov i ne može biti osnov za dodjelu statusa izbjeglice ili zamjenske zaštite. U skladu sa navedenim, zaključak tuženog organa da uslovi za dodjelu međunarodne zaštite nisu ispunjeni je pravilan, jer tražitelj međunarodne zaštite ničim ne ukazuje da postoji individualna prijetnja po njegov život.

SMJERNICE SUDA BIH U POSTUPCIMA AZILA

- ◆ Uzimajući u obzir dosadašnju praksu može se utvrditi da se u toku postupka azila nadležni organi svake države susreću sa dvije vrste izbjeglica, a to su zaista progonjeni – došljaci iz Sirije, Iraka, Somalije i Avganistana, ljudi koji bjegom spašavaju živu glavu; i
- ◆ Oni koji to zloupotrebljavaju – siromašni, ali ne i progonjeni, bjegunci od pravde;
- ◆ Te licima koja ispunjavaju uslove za dodjelu suspidijarne zaštite (masovni progoni pristalica Gulena nakon vojnog udara u Turskoj).
- ◆ Međutim, ova podjela ne smije u praksi stvoriti mogućnost da se između njih pravi razlika tako da jedni imaju pravo na fer postupak a drugi nemaju. Ovo posebno iz razloga što su sudije i sudska vijeća u upravnom sporu, kao nositelji kontrole zakonitosti rada upravnih organa, u postupku pred sudom obavezni da ispituju povrede članova Evropske konvencije o ljudskim pravima.
- ◆ Sudovi pri donošenju odluka moraju imati na umu da pravo na učinkovito pravno sredstvo zahtijeva pojačan sudski nadzor, koji mora biti neovisan i striktan, te mora uključivati ocjenu osnova prijetnje u zemljama porijekla.
- ◆ Takođe je važno da domaći sudovi u provođenju postupaka i formuliranju svojih presuda vode računa o principima Konvencije, imajući pri tome u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava, što će pomoći da domaći pravni lijekovi budu što djelotvorniji u otklanjanju kršenja prava iz Konvencije.
- ◆ Pravo na učinkovit pravni lijek podrazumijeva da se nadležni organi i sudovi moraju baviti meritumom zahtjeva uz poštovanje zabrane proizvoljnosti.
- ◆ Garancije predviđene članom 6. Konvencije, Pravo na pravično suđenje, nisu primjenjive u postupcima azila jer se ne radi o građanskim pravima.

